

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 12. mart 2013. god.
Br. ref.:RK396/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI 20/13

Podnosilac
Rifat Osmani

**Ocena ustavnosti presude
Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 10/2013 od 22. januara 2013. godine.**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rifat Osmani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), zastupan od strane advokatskog udruženja "Sejdiu & Qerkini" d.o.o.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, Pkl.br. 10/2013 od 22. januara 2013, koja je podnosiocu zahteva predata dana 20. februara 2013 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude suda Kosova, Pkl.br. 10/2013 od 22. januara. 2013 godine.
4. Podnosilac zahteva takođe zahteva od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremene mere, odnosno da podnosioca zahteva oslobodi iz pritvora.

Pravni osnov

5. Zahtev je osnovan na članu 113.7 i 21.4 Ustava, članu 22 i 27 Zakona br. 03-L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. februara 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.
7. Dana 25. februara 2013. godine, predsednik suda je imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Surroy (član) i Ivan Čukalović (član).
8. Dana 26. februara 2013. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva i zatražio kopije odluka donetih od strane redovnih sudova, koje su navedene od strane podnosioca u zahtevu. Istoga dana, Sud je takođe obavestio Vrhovni sud da je zahtev registrovan pod brojem KI 20/13.
9. Dana 27. februara 2013. godine, pravni zastupnik podnosioca zahteva je dostavio Ustavnom sudu zahtevane odluke o produžetku pritvora, donetih od strane Okružnog suda i Osnovnog suda u Prištini, uključujući sledeće odluke Vrhovnog suda: Pn. br. 228/2010 (7. maj 2010. godine); Pn. br. 737/2010 (28. decembar 2010. godine); Pn. br. 730/2011 (29. decembar 2011. godine); Pn. br. 475/2012 (26. juni 2012. godine); Pn. br. 659/2012 (22. avgust 2012. godine); and Pn. br. 854/2012 (22. oktobar 2012. godine).

Pregled činjenica

10. Dana 24. maja 2009 godine, policija Kosova je podnela krivičnu prijavu Okružnom javnom tužiocu u Prištini, zbog postojanja osnovane sumnje da je podnosilac zahteva počinio krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistva, iz člana 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 Krivičnog zakonika Kosova.
11. Istoga dana, predpretni sudija oslanjajući se na odluku GJPP. br. 136/2009 od 24. maja 2009 godine, određuje pritvor protiv podnosioca zahteva u trajanju od jednog (1) meseca, odnosno do 22. juna 2009. godine.
12. Dana, 13. avgusta 2009 godine Okružno javno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu PP. br. 465-6/2009 za osnovanu sumnju da je podnosilac zahteva počinio krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistva iz člana 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 Krivičnog zakonika Kosova.
13. Dana, 05. oktobra 2009 godine, Okružni sud u Prištini je svojom odlukom, KA. br. 348/09 potvrdio optužnicu PP. br. 465-6/2009 protiv podnosioca zahteva za krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistva. U predhodnoj odluci sudija nadležan za potvrđivanje optužnice je našao da je optužnica podneta u skladu sa zakonom, i da je krivično delo za koje je podnosilac zahteva optužen sadržalo elemente krivičnog dela, predviđeno članom 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 starog Krivičnog zakonika Kosova, i zaključio da [...]”*ne postoje okolnosti osim krivične odgovornosti optuženih, i sprečavanje njihovog krivičnog gonjenja*”.
14. Na osnovu dokumenata dostavljenih od strane podnosioca zahteva, računajući obavezu suda da svaka dva meseca donosi odluku u vezi sa nastavljanjem ili prekidom pritvora, od juna 2009 godine do februara 2013 godine, osamnaest (18) odluka o produžetku pritvora je doneto od strane Okružnog suda u Prištini. Zadnja odluka, naime odluka P. No. 383/09 o produžetku pritvora je doneta od strane Osnovnog suda u Prištini dana 13. februara 2013. godine. Šest odluka Okružnog suda je pred Vrhovnim sudom osporeno od strane podnosioca. Vrhovni sud je potvrdio pet od ovih odluka.
15. Na osnovu dokumenata dostavljenih uz zahtev, odnosno zapisnika sa pretresa u sudu, održano je nekoliko pretresa pred Okružnim sudom u Prištini. Slično tome, postojalo je nekoliko svedoka, uključujući i veštake stručnjake, koji su pozvani da se pojave pred Sudom. Međutim, dokumentacija podnešena od strane podnosioca zahteva sadrži zvanične zapisnike ovog Suda samo za 2011. godinu.
16. Protiv odluke veća Okružnog suda u Prištini P.br. 383/2009 od 12. oktobra 2012. godine, i odluke Vrhovnog suda Kosova, Pn. br. 854/2012 od 22. oktobra 2012. godine, zbog bitnih povreda krivičnog postupka, zastupnici podnosioca zahteva su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom u Prištini, predlažući Vrhovnom sudu da [...]” preinači osporene odluke, čime će ukinuti pritvor optuženima, ili da uvede neku drugu alternativnu meru.”

17. Dana, 22. januara 2013. godine Vrhovni sud Kosova je svojom presudom Pkl. br. 10/2013 odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, navodeći da odluke osporene zahtevom za zaštitu zakonitosti nisu više na snazi, iz razloga što oslanjajući se na odluku prvostepenog suda, pritvor je produžen do 17. decembra 2012. godine i zahtev za zaštitu zakonitosti je primljen dana 18. januara 2013. godine.
18. Vrhovni sud u svojoj presudi je takođe naveo da [...]” *prema nalazu ovog suda, Prvostepeni sud je obezbedio dovoljno dokaza o odlučujućim činjenicama o pravnoj osnovi za produžetak pritvora, i da je pravilno postupio kada je produžio pritvor optuženom, u skladu sa članom 281, stav 1, podstav 1 i 2, tačka (i) Zakonika o krivičnom postupku Kosova, iz razloga što optuženi može pobeći ili izbeći krivičnu odgovornost, zbog ozbiljnosti krivičnog dela, i eventualne kazne koja mu se može izreći ukoliko bude proglašen krivim, a samim tim, njegova sloboda može predstavljati rizik bekstva, i ometati njegovo prisustvo u daljem krivičnom postupku*”.
19. U istoj presudi br. 10/2013, Vrhovni sud je takođe naveo da [...] “*prema nalazima ovog suda, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je produžio pritvor optuženom, u skladu sa članom 281, stav 1, podstav 1 i 2, tačka (iii) PZKPK, uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, i prilično surovi način izvršenja-on je čekao u vozilu ostalih optuženih, koji su ubili njegovog tasta, u dvorištu džamije, i stoga hladnokrvnost optuženog, planiranje i izvršenje krivičnog dela, kao i okolnosti izvršenja takvog krivičnog dela, su činjenice koje ukazuju na rizik da ako se on nađe na slobodi, može ponoviti delo, ili počiniti slično krivično delo*”.

Navodi podnosioca zahteva

20. U svom zahtevu, podnosilac zahteva naročito osporava zadnju presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 10/2013 od 22. januara 2013 godine, koja se odnosi na odbijanje zahteva za zaštitu zakonitosti, osporavajući je u svakom njenom delu zbog nezakonitosti i nedostatka dokaza.
21. Podnosilac zahteva dalje navodi da su [...] “*Okružni sud i Vrhovni sud u Prištini, kao javni organi, time što su zanemarili i odlagali istražni i sudski postupak*” prekršili njegova individualna prava, garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, član 5.3 i 5.4 [Pravo na slobodu i bezbednost] i član 6.1 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: the ESLJP) i njenih protokola.
22. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da utvrdi da li su ustavna prava garantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i članom 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava i član 5.3 i 5.4 [Pravo na slobodu i bezbednost] ESLJP-a i njenih protokola prekršena kao rezultat neustavnosti i nezakonitosti produžetka pritvora.

23. Podnosilac zahteva je dalje zatražio od Ustavnog suda da utvrdi da li je *“ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31 Ustava, i članom 6.1 ESLJP-a i njenog protokola prekršeno kao rezultat nedostatka nepoštovanja gore navedenih članova.”*
24. Pored gore navedenih zahteva od strane podnosioca zahteva, takođe je podnet zahtev za uvođenje privremenih mera. U svom zahtevu za uvođenje privremenih mera, podnosilac zahteva traži da oslobode podnosioca zahteva iz pritvora.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Pre svega, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom o radu.
26. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćeno lice za podnošenje zahteva pred Sudom, u skladu sa zahtevima iz člana 113.7 Ustava.

Član 113, stav 7 Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

U vezi sa ovim zahtevom, Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice i ovlašćena strana, u skladu sa članom 113.7 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

27. Sud takođe mora utvrditi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa zahtevima iz člana 113 (7) Ustava, i člana 47 (2) Zakona, iscrpeo sva pravna sredstva. U ovom slučaju, konačna odluka o predmetu podnosioca zahteva je presuda Vrhovnog suda Pkl. Br. 10/2013 od 22. januara 2013. godine. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je pokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu raspolaganju u skladu sa važećim zakonima.
28. Podnosilac zahteva mora takođe da dokaže da je on ispunio zahteve iz člana 49 Zakona, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. To se može videti iz spisa predmeta da je presuda Vrhovnog suda Pkl.br.10/2012 uručena podnosiocu zahteva dana 20. februara 2013. godine, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu dana 22. februara. 2013. godine, što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, kao što je predviđeno Zakonom i Poslovníkom o radu.
29. U vezi sa podneskom, Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 Poslovníka o radu, koje predviđa da:

“Sud može da se bavi samo zahtevima samo ako: c) Zahtev nije očigledno neosnovan.”

30. U ovom slučaju, s obzirom na postupke pred redovnim sudovima, Sud se poziva na potvrđivanje optužnice od 05. oktobra 2009. godine, i na odluke donete od strane Okružnog suda 2009. godine, uključujući konačnu odluku od strane Osnovnog suda od 13. februara 2013. godine, o produžetku pritvora. U svim svojim odlukama o produžetku pritvora, Okružni sud je našao da na osnovu okolnosti pod kojima je počinjeno krivično delo i ozbiljnosti zločina, postoji pravni osnov za produžetak pritvora. Ovo obrazloženje je potvrdio Vrhovni sud u svojim odlukama kada je odbacio žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane.
31. Sud dalje zaključuje da je Vrhovni sud Kosova u svojoj presudi Pkl. Br. 10/2013 odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, čime se potvrđuje da je prvostepeni sud obezbedio dovoljno dokaza o odlučujućim činjenicama o pravnom osnovu za produžetak pritvora, i da je pravilno postupio kada je produžio pritvor podnosiocu zahteva.
32. U tom kontekstu, ovo ostaje na sudovima da utvrde, s obzirom na okolnosti slučaja, da li je dužina pritvora premašila razumnu granicu. Drugim rečima, sudovi imaju diskreciono pravo da odluče šta je razumno pod određenim okolnostima, (Vidi, *mutatis mutandis Wemhoff protiv Federalne Republike Nemačke*, 7 ESLJP (ser. A) na 23, 1968). U ovom zahtevu, obrazloženje tužilaštva i sudova za nastavljanje pritvora se odnosi na ozbiljnost zločina, okolnosti njegovog izvršenja, hladnokrvnosti optuženog, i zbog stoga, rizik od bekstva okrivljenog i na ponavljanje krivičnog dela, ili izvršenja sličnog dela. Ove okolnosti izgleda da se suštinski mogu pripisati složenosti predmeta, koje onemogućuju ovom Sudu da utvrdi da je dužina postupka neopravdana (vidi *mutatis mutandis, Boddaert protiv Belgije*, App. br. 12919/87, usvojena dana 12. oktobra 1992 godine).
33. Štaviše, s obzirom na postupke tužilaštva i prvostepenog suda, ne postoji takav dokaz koji govori da je pritvor nepotrebno produžen, ili da je sud bio potpuno neaktivan, ili neaktivan za duži vremenski period (vidi *mutatis mutandis, Arsov protiv Republike bivše Jugoslavije*, App. br. 44208/02, usvojene dana, 19 oktobra 2006. godine).
34. Sve u svemu, Sud samo može da razmotri da li su postupci uopšteno, gledani u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, (vidi između ostalih organa, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, u slučaju *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije*, App. br. 13071/87, usvojenog dana 10. jula 1991. godine).
35. Osim toga, Sud ponavlja da su Vrhovni sud Kosova i ostali redovni sudovi nezavisni u ostvarivanju njihovih sudskih vlasti.
36. Iz svih gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način nisu opravdale navode o kršenju ustavnih prava, i podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode garantovana Ustavom prekršena od strane redovnih sudova.

Zahtev za uvođenje privremenih mera

37. Član 27 Zakona, a naročito pravilo 54 (1) Poslovnika o radu, predviđa da “U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera”.
38. Međutim, imajući u vidu da je podnesak smatran neosnovanim, podnosilac zahteva nema pravo na osnovu pravila 54 (1) Poslovnika o radu da zahteva privremene mere.
39. Osim toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pokazao da ako privremeno oslobađanje nije odobreno, kako bi njegovi interesi trpeli nepopravljivu štetu. U stvari, u vezi sa zahtevom podnosioca za njegovo oslobađanje iz pritvora, ovaj Sud ne može smatrati da je u njegovoj nadležnosti da obezbedi podnosiocu zahteva ovu zaštitu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članu 20. i 27. Zakona i pravilu 36. 2, 54, 55 i 56 Poslovnika o radu, 12 marta 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani